

Eino Tambergi juubelletendus Estonias

Sirje Normet

Estonia teatris tähistati 25. mail Eino Tambergi 75 aasta juubelit. Selleks oli lavale toodud teatraliseeritud esitus Tambergi 1976. aastal esietendunud ooperist "Cyrano de Bergerac". Juubelletendus baseerus teisel, 1995. aasta Mikk Mikiveri lavastusel, millele tegi kujunduse Ervin Õunapuu ja kostüümid kavandas Mare Raidma. Kolmapäevast etendust dirigeeris Vello Pähn, lavastaja oli Neeme Kuningas.

Rostand'i värssdraama "Cyrano de Bergeraci" kohta võiks Shakespeare'i parafraseerides öelda, et ei ole loost veel kuulnud kurvemast kui lugu Roxane'ist ja Cyrano. Loo nimikangelane on ajalooline isik, kes elas 17. sajandi Prantsusmaal. Selle poeedihingega mõõgakangelase lugu on ideaalne aines ooperi libreto jaoks. Cyrano-loos on lausa armastuse nelinurk. Kaunist Roxane'i armastavad võimukas ja alatu krahv de Guiche (Jassi Zahharov), kena noor kadett Christian (Mati Kõrts) ja Roxane'i nõbu Cyrano (Rauno Elp).

Cyrano peab end väga inetuks, sest tal on koletu suur nina ja nii valab ta oma armastuse Roxane'i vastu värssidesse, mis jõuavad armas-

Eino Tamberg.

tatuni kui Christiani kirjad. Roxane armub Christianisse teadmata, et need kirjad polegi noormehe kirjutatud. Kui Roxane tunnustab, et armastab Christianit eelkõige armukirjade tõttu, mõistab kadett, et naine teda tegelikult ei armasta ja tormab

kuulide alla lahingusse. Kuuldes Christiani surmast, võiks Cyrano Roxane'ile kogu tõe ära rääkida, aga üllameelne poeet ei suuda seda teha. Roxane läheb kloostrisse, kus Cyrano teda 15 aasta jooksul kord nädalas külastab. Seda kuni ta traagilise hukuni. Enne surma jõuab ta Roxane'ile armastust avaldada ja Roxane mõistab, et talle kirjutatud värssid olid hoopis Cyrano kirjutatud.

Rauno Elp loob suurepärase rolli

Ooper on eelkõige Cyrano lugu, kuigi Roxane'i lugu ei ole vähem dramaatilisem. Ka helilooja on õelnud, et Cyrano on esimene meestegele, kellesse ta on armunud - kõikides eelmistes lavateostes on ta pööranud peatähelepanu naiskujudele. Raske uskuda, et Cyrano on elus olemas prototüüp. Nii õilsat inimest on reaalses elus raske ette kujutada - minna oma eluga riskides teist poeeti kaitsma, keda tema pilkelaulude pärast tahtis tappa lasta krahv de Guiche; varjata oma sügavat armastust värsside taha, mis aitasid Roxane'il ja

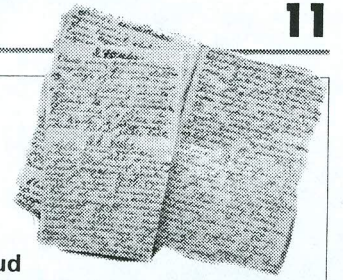
Christianil end leida, ja kuuldes Christiani surmast, loobuda tunnustamast, et armukirjade taga on ta ise, et mitte hävitada surnud sõbra mälestust. Siin olekski võinud ooper lõppeda - epiloog tundus liigse "äraseletamisena".

Kahe eelmises lavastuses laulis Cyrano osa unustamatuks Teo Maiste, seekordses Neeme Kuninga lavastuses laulab Cyrano suureks Rauno Elp. Suurepärase vokaalises vormis Elp on Cyrano teinud meistriteose ka peenelt välja mängitud (draama)rollina. Elpi Cyrano on niivõrd sisendusjõuline ja usutav, et jätab varju Roxane'i draama. Kuigi Alfia Kamalova teeb muusikaliselt vägagi meeldiva rolli, jääb tema Roxane'is puudu sellest sügavast dramatismist, mis epiloogis kangelanna rolli sisse on kirjutatud. Nii tõuseb Cyrano traagiline armastuslugu veelgi sügavamalt esile.

Kokkuvõttes oli Cyrano-ooper igati õnnestunud - nii muusikaliselt kui ka lavastuslikult. Eino Tamberg sai estoonlylastelt tõesti väärilise juubelikingituse.

Ristteel

Toimetanud ja kokku kirjutanud
Tõnis Tõnisson 2.

Enamik inimesi kannab siin vatijopesid. Üks kaupleb minu käest pintsakut ja pakub vatijopet vastu. Ma ei läinud õnge.

Õhtul jõuame ühe metallikombinaadi lähedusse - miline haruldane tuledemäng keset ööd! Hõõgub oranz rauamaak, sinine gaasileek, punased tuled heledalt kumavatel vabrikukorstendel ja tohtu hulk heledaid linnatulesid. Keegi teab, et see on Tsherepovets.

Kõik on hea, ainult vett ei ole kuskilt võtta. Poisid lähivad janust tigidaks ja tõstavad häält.

9. oktoober. Öösel läbisime Vologda. Hommikupudru saime Leshja jaamas. Tüüpiline vene küla ümaratest palkidest majadega. Ainult tunduvalt suurem ja jõukam kui eelmised.

10. oktoober. Enne Kirovit pannakse vaguniuksed lukku ja rongi ümber seatakse vahid. Kedagi ei lasta välja. Ei tea, mida nad kardavad. Ära siit enam ei hüppa - olemekodust 2100 kilomeetri kaugusel.

Kirovis tehakse pikem peatus. Meid saatev sõdurpoiss on tubli - paneb nekrutid rivisse ja viib ühiselt peldikusse. Koos ühe teise eesti poisiga kasutan juhust ja jookslen poodi. "Pozaluista kaks pooleliitrit" ja kähku jälle tagasi. Aga teised on jõudnud välipeldikust juba ära minna.

Jooksen, põued punnis, neile järele.

Kurat - kapten seisab just selles kohas, kust ma pean läbi lipsama. "Kas märkab või ei märka," vasardab peas. Ei märka! Pistan pudelid ahju. Tuleb tunnustada, et sõdurpoisid on eriti nutikad - viinapudeleid tuakse vagunisse veeämbrisse peidetult. Üks sell tõi niimoodi tervelt kuus pudelit. Ega sinna kes teab kui palju vett enam mahtunudki. Lõõbime, et need on meie esimesed lahingoperatsioonid.

11. oktoober. Kaugelt paistab Komi jõgi. Varsti jõuame Molotovi. Meid pannakse jälle lukustatud uste taha kinni. Tahtsin ennast natuke pesta, aga kaptenimõlakas ei lubanud. Ravis peldikusse siiski viidi ja poisid oskasid seda jälle viina ostmiseks ära kasutada.

Oleme 2500 kilomeetri kaugusel kodust. Räägitakse, et sõita on veel umbes 800 kilomeetrit. Aga osa mehi on juba sihtpunkti jõudnud. Jätame lahkuvate seltsimeestega hüvasti.

Pärast Molotovi antakse jälle natuke vabadust. Ühes väiksemas jaamas lubatakse üle hulga aja avalikult puhvetisse. Selleks tuleb seitsme rongi alt läbi ronida. On

Kui soojaks läheb, siis kisub kohe Kohilasse

Tiiu Luht

Kohila koolituskeskuses Tohisool tehti savinõusid ja peeti laata viiendat kevadet.

Tohisoo mõisa puude all on puupõletusega keraamika-

kunstnik Vahur Abramson on koos perega tulnud värsket ahjukraami vaatama ja jõudnud välja valida kena kopsaka kausi. Mitmes mõodus anumate hulgast leiab igaiüks oma maitsele vasta-

see, et 1300kraadises kõrgkuumuses muutub põletuse käigus koos leegiga lendlev puutuhk esemete pinnal ise glasuuriks. Seepärast ongi tüüpilised pruunikad-beezikad toonid, mis võivad tun-

inimesi siia ja niisugust mõnusat laata teha. Et kohtuksid ostja ja professionaalne graafik," räägib Puhkan kui osaleja ja kui üks eestvedajaid.

Keraamikud töötavad ko-

Kui soojaks läheb, siis kisub kohe Kohilasse

Tiiu Luht

Kohila koolituskeskuses Tohisool tehti savinõusid ja peeti laata viiendat kevadet.

Tohisoo mõisa puude all on puupõletusega keraamika-ahi kustunud ja jahtunud.

Ahju ette alustele on seatud "küpsetusest" läbikäinud savi: kausid, vaasid, kannud; siin on rikkalikult valikus kohvitasse, vaagnaid, komplekte, vilelinde ja -kruuse ning igasuguseid fantastilisi vigureid. Meistrid kõlksatavad veel maha midagi liigset, puhastavad ja siluvad. Esimesed uudistajad on aegsasti kohale tulnud ja neid voolab üha juurde.

Hea on seda väljanäitust vaadata, hea üht ja teist eset sõrmedega tunnetada. Naturaalne ju! Kui ostuks läheb, ei ole kerge valida – ilu on igas taieses.

Rapla keskraamatukogu

kunstnik Vahur Abramson on koos perega tulnud värsket ahjukraami vaatama ja jõudnud välja valida kena kopsaka kausi. Mitmes mõõdus anumate hulgast leiab igaüks oma maitsele vastava, ent Vahur on just suurte avarate vormide austaja. "Siia kausi saab panna toiduasju, kompvekke, lillepotte, ka kive sisse korjata. Aga ta on niisama ka ilus," leiab ta. Eriti võib teda kausi pealmine pind. "Siin on peal niisugused ärapeidetud kihid, mis paistavad läbi. Alguses arvasin, et tuleb pühkides ära, aga ei tule, kõvasi on kinni. See on suurepä-rane," kiidab ta.

Suure ahju suust astub parajasti välja tuntud keraamik Urmas Puhkan, käed astjakesi täis. Tema on just see, kellelt üht-teist teada saab. "Puupõletuse juures räägib kõige rohkem kaasa

see, et 1300kraadises kõrg-kuumuses muutub põletuse käigus koos leegiga lendlev puutuhk esemete pinnal ise glasuuriks. Seepärast ongi tüüpilised pruunikad-bee-zikad toonid, mis võivad tunduda igavad, aga kui neid tähelepanelikult vaadata, leiab sealt väga palju peeni naturaalseid varjundeid," selgitab ta.

Traditsioonilisi puupõletusahjusid ei ole enam palju säilinud. Kui ahi 2000. aastal Tohisoole ehitati, oli see ainuke omalaadne Eestis ja kogu Baltikumis. Nüüd on tekkinud mõned juurde.

Puhkani sõnul korraldab keraamikute liit juba viiendat korda sellist üritust, kus aktiivselt tegutsevad liidu liikmed saavad Kohila Tohisoo ahju võimalusi kasutada. "Aga korraldatakse ka selleks, et puupõletust väärtustada. Ja samas kutsuda

inimesi siia ja niisugust mõnusat laata teha. Et kohtuk-sid ostja ja professionaalne graafik," räägib Puhkan kui osaleja ja kui üks eestvedajaid.

Keraamikud töötavad kodus teistsugustes tingimustes, Urmas Puhkan ise Tallinnas Pika tänava töökojas. "Pikal tänaval on argipäev. Aga nii kui ilmad soojaks lähevad, siis kohe kisub siia Kohilasse. Siin on eriline võimalus. Puu on ju ka taastav energia. Minu jaoks oli seekord juba kolmas ahi sellel aastal. Kaks oli tudengitega koos ja nüüd siis keraamikutega. Järgmine suurem üritus siin on juba rahvusvaheline sümposium, kuhu on oodata osavõtjaid kogu maailmast. Ka see tuleb juba viiendat korda. Siis tehakse samamoodi - kolme nädala jooksul kolm põletust ja lõpuks on suur näitus."

Tahtsin ennast natuke pesta, aga kaptenimõlakas ei lubanud. Rivis peldikusse siiski viidi ja poisid oskasid seda jälle viina ostmiseks ära kasutada.

Oleme 2500 kilomeetri kaugusel kodust. Räägitakse, et sõita on veel umbes 800 kilomeetrit. Aga osa mehi on juba sihtpunkti jõudnud. Jätame lahkuvate seltsimeestega hüvasti.

Pärast Molotovi antakse jälle natuke vabadust. Ühes väiksemas jaamas lubatakse üle hulga aja avalikult puhvetisse. Selleks tuleb seitsme rongi alt läbi ronida. On kergelt kõhe tunne, et kui hakkab äkki liikuma... Ostan piparkooke. Osa poisse jääb jälle maha.

Tuleb välja, et meil on vagunis ka mõned maadlejad. Suresime kätt ja tegime tutvust. Võtsin kõik soovijad vastu ja panin selili. Tehakse ka muud nalja - veetakse sõrme, surutakse kätt ja müratakse niisama. Igavuse peletamiseks õpetame vahisõdurile eesti keelt. Ta on tore poiss – mõistab nalja. Vaguni teises otsas on saatjaks eestlane – nimeks Uuno. Võtsime temaga koos natuke viina ja laulsime eesti laule.

Poisid müüvad jaamades riideid.

12. oktoober. Ületasime Euroopa ja Aasia piiri. Mõõda ujuvad Uraali mäed. Kõikjal on tehased ja kümned raudteeharud.

Sverdlovskis kolitakse meid loomavagunist välja, näidatakse natuke linna ja pannakse siis reisirongi. Mõõdujad jäävad meid igal pool vaatama, sest räägime eesti keeles. Mõned saavad ühest sõnast siiski aru – see on "kurat".

Tahtsime lasta oma musti ja karvaseid lõustu pildistada, aga foto eest küsiti 18 rubla. No ei anna – raha niigi vähe.

JOONEALUNE

FoxTrot

Bill Amend

„Vanaema, ole veel nädal aega meil.“

„Olgu peale.“

„Siis näed vägevat trikki.“

„Kuidas?“

„Isa ütles emale, et kui sa veel nädalaks siia jääd, ronib ta mööda seina üles.“

Kalle viidi juuksurisse. Poiss aga oli jonnakas ega lasknud kuidagi juukseid lõigata. Ema püüdis küll rahustada, kuid miski ei aidanud.

Lõpuks ütles juuksur: „Las ma proovin ise.“

Ta sosistas midagi Kallele kõrva. Paugupealt istus poiss nagu kukupai ja juuksur sai oma töö tehtud.

Kui Kalle ja ema olid ära läinud, küsis teine juuksur imes-tunult: „Mis nipiga sa poisi nii rahulikuks tegid?“

„Ütlesin, et lõikan tal mõlemad kõrvad ära, kui ta vaikselt ei istu.“

Naljad valis Sven Pärn